

Gemeenteraad, 29 juni 2023, agendapunt 7: Kadernota 2024

Geachte raadsleden, leden van het college van burgemeester en wethouders, mensen in de zaal en toehoorders thuis,

In de Algemene Beschouwingen geven de politieke partijen aan hoe ze tegen de plannen van het college voor komend jaar aankijken. Die plannen zijn opgenomen in de Kadernota 2024 en elke partij kijkt normaal gesproken of zijn wensen in voldoende mate zijn opgenomen in de Kadernota of dat er actie nodig is om toch zaken van het verlanglijstje aan de nota toe te voegen. Dat is vaak het geval bij oppositiepartijen die geen wethouder in het college hebben zitten en die niet hebben mee kunnen praten over het college of coalitieprogramma.

Maar in de gemeente Bergen doen we het een beetje anders. Alle partijen hebben hun inbreng geleverd voor het raadsbrede akkoord. En het college komt nu met de eerste Kadernota waarin de verlanglijst van de gezamenlijke partijen zijn opgenomen voor volgend jaar en daarna.

Voordat ik verder ga wil ik graag mijn collega raadsleden complimenteren. Door het gezamenlijk raadsbreed werken en een extern aangetrokken college is een andere werksfeer ontstaan en vindt een verbeterde onderlinge afstemming plaats. De verschillende partijen komen er gezamenlijk vaker uit, omdat de inhoudelijke aandacht meer ligt op het algemeen belang dan op het partijbelang. Dit alles werkt in het voordeel van de inwoners van de gemeente Bergen.

De PvdA heeft dus niet heel veel vragen of opmerkingen ten aanzien van de Kadernota. Toch willen wij wel de urgentie van enkele onderwerpen hier wel graag adresseren.

Allereerst zien wij twee crises die Nederland steeds meer in hun greep krijgen: de wooncrisis en de toenemende armoede in Nederlandse huishoudens.

Zomaar een bericht in de landelijke media enige weken geleden: 1,5 miljoen mensen gaan niet naar de tandarts. Bijna een op de tien mensen slaat de jaarlijkse controle over. Niet uit angst voor een spuitje of de boor van de tandarts, maar omdat ze opzien tegen de kosten. Nu horen we al langer dat steeds meer mensen in ons land te maken hebben met armoede. Voedselbanken krijgen bijvoorbeeld meer aanvragen dan ze aan kunnen.

Het aantal mensen dat in armoede leeft zal in 2024 alleen maar stijgen als de steunmaatregelen voor de laagste inkomens, zoals de energietoeslag, komen te vervallen. Een op de veertien kinderen zal dan in armoede leven, zo heeft Unicef berekend. In elke schoolklas zullen dus twee kinderen zitten waar thuis niet genoeg geld is om elke morgen een ontbijt op tafel te krijgen of waar het geld ontbreekt om de kinderen te laten sporten. En onderzoek uit 2022 laat zien dat geldzorgen in het gezin een groot effect hebben op kinderen en jongeren, t.a.v. hun mentale welzijn als ook in de mate waarin zij mee kunnen blijven doen in de samenleving. Uit de onderzoeken naar armoede blijkt dat armoede niet alleen meer voorkomt in huishoudens die voor hun inkomen zijn aangewezen op een uitkering, maar dat ook steeds meer werkenden niet meer kunnen rondkomen met hun salaris.

Den Haag zit in zijn maag met de toenemende armoede onder de bevolking en zoekt naar oplossingen. Maar die kosten veel geld, en de overheidsfinanciën verslechteren.

De gemeente, de eerste overheid waar mensen mee te maken hebben en die het dichtst bij de bevolking zou moeten staan, kan en mag niet afwachten of, hoe en wanneer het Rijk het probleem zal oplossen. Gemeenten hebben een belangrijke rol in het vroeg signaleren of hun inwoners geldzorgen hebben: Wordt de huur of de zorgverzekering niet betaald, dan moet er tijdig ingegrepen worden om erger te voorkomen. Dit vraagt om maatwerk van gemeenten en soms lef om actie te ondernemen waar nationale wet- en regelgeving botst of leidt tot onrechtvaardige uitkomsten. Voor de PvdA is niets doen is geen optie, of dit nu gezien wordt als inkomenspolitiek of niet.

In de startnotitie Breed armoedebeleid die de raad in mei heeft vastgesteld, valt te lezen dat in onze gemeente 600 huishoudens leven op of onder de inkomens grens van 100% van het wettelijk sociaal minimum (dat zijn 1100 personen). Kijk je naar de groep mensen die onder of op de grens van 150% van het minimum moeten leven, ook al geen vetpot, dan praten we over 2200 huishoudens en 3300 personen. Ongeveer 10 procent van onze bevolking.

De belangrijkste zin uit de startnotitie is de PvdA uit het hart gegrepen: 'Iedereen moet mee kunnen doen in de gemeente Bergen.' Dat dit niet voor al onze inwoners de gewoonste zaak van de wereld is, is zeker. Weliswaar worden wij door de buitenwereld gezien als een gemeente met vooral rijke mensen, 17% van de huishoudens in de gemeente Bergen valt inderdaad in de categorie huishoudens met een inkomen dat behoort tot de 10 procent huishoudens met de hoogste inkomens van Nederland (Landelijk is dit logischerwijs 10 procent), maar ook 7 procent van onze huishoudens heeft een inkomen dat valt in de categorie met de laagste inkomens.

De PvdA vraagt het college: **Heeft de gemeente goed zicht op wie het financieel moeilijk heeft? Kent de gemeente deze huishoudens?**

De wethouder heeft in de ARC bij de bespreking van de startnotitie Breed Armoedebeleid aangegeven dat de gemeente kiest voor een generale aanpak in plaats van voor een duurdere aanpak op maat. Bij de PvdA overheerst de gedachte dat de gemeente moet kiezen voor een aanpak die echt zoveel mogelijk mensen bereikt, ook als dit meer geld gaat kosten.

De tweede crisis waar de PvdA zich veel zorgen over maakt is de wooncrisis. Deze crisis heeft weinig toelichting. We weten allemaal dat het voor mensen met een kleine beurs die aangewezen zijn op een sociale huurwoning steeds lastiger wordt om een passende woning te vinden en in de gemeente Bergen is dit vrijwel onmogelijk.

Kijken we naar onze jongeren die een woning zoeken, dan valt het volgende terug te vinden in de cijfers: 21,7 procent van de kinderen die uit het ouderlijk huis gingen vond een woning in de (eigen) gemeente Bergen. Landelijk is dit bijna 50 procent. Minister De Jonge van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening probeerde recentelijk gemeentes de mogelijkheid te verlenen voorrang te geven aan eigen inwoners bij huurwoningen én goedkope bestaande koopwoningen. Het plan gaat het niet halen nu de coalitiepartijen hier hopeloos verdeeld over zijn.

Kijken we op planmcapaciteit.nl, dan zien we dat er onze gemeente tot 2030 plannen zijn om 955 woningen te bouwen. 385 woningen zitten in plannen die onherroepelijk zijn. Jammer is dat de 29 woningen op het Dorpsplein in Bergen ook tot die categorie gerekend worden. Wij weten natuurlijk dat dit niet klopt. Veel van de plannen die op de site van plancapaciteit genoemd worden zijn 'zacht', onzeker dus of ze ooit gerealiseerd zullen gaan worden.

De PvdA vraagt het college: **Welke extra inspanning gaat u doen om meer bouwplannen in onze gemeente gerealiseerd te krijgen? U verwacht bij 'vitale kernen' medewerking van de Provincie Noord-Holland bij het creëren van de oh zo noodzakelijke bouwplannen buiten onze dorpen. Heeft het college ook een scenario wanneer de samenwerking met PNH niet tot meer woningbouw gaat leiden?**

Een andere zaak die in onze gemeente regelmatig aan de orde is, is het gebruik van bestrijdingsmiddelen die agrariërs gebruiken en die ontwikkelingen, bijvoorbeeld een voetbalfusie, in de weg kunnen staan.

Over dit onderwerp heeft de PvdA de volgende vraag aan het college:

Wat gaat het college doen met de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland op 12 juni, waarin deze een heeft geoordeeld dat een bollenteler geen bestrijdingsmiddelen meer mag gebruiken omdat dit de gezondheid van omwonenden in gevaar kan brengen? De gemeente Bergen kent relatief veel bollentelers. Sommige bedrijven zijn dicht bij woningen gesitueerd.

Misschien is dit ook het moment om een wat positiever geluid te laten horen. Ik wil hier namelijk een onderwerp benoemen waar deze raad zich zeker een keer per jaar over buigt: de gemeentelijke belastingen of woonlasten. Al zolang als ik politiek actief ben in deze gemeente komt Bergen regelmatig in het nieuws vanwege de hoge lokale belastingen (OZB, riool en afvalstoffen). En wat blijkt: Nee, de woonlasten in de gemeente Bergen zijn niet plotseling lager geworden dan het gemiddelde voor Nederland, maar betaalde een huishouden in Bergen acht jaar geleden nog ongeveer 50 procent meer dan het gemiddelde in Nederland, in 2022 is dit percentage gedaald tot onder de 25 procent. Die egalisering komt vooral omdat veel andere gemeentes in Nederland hun woonlasten meer hebben verhoogd dan Bergen. Natuurlijk is dit geen reden om de OZB meer te verhogen dan nodig is, maar het geeft wel aan dat het beeld dat we wel heel uitzonderlijk zijn, misschien moet worden bijgesteld.

Als laatste wil ik graag nog even de teleurstellende ontwikkeling benoemen ten aanzien van het plan om een tweede fietspad aan de zuidzijde van de Eeuwigelaan te realiseren, nu de Raad van State deze noodzakelijke ingreep, om de veiligheid van fietsers in onze gemeente te verbeteren, in de vertraging heeft gezet. Ik moest daar vorige week aan denken toen ik op Radio 1 de woorden hoorde die Bernt Schneiders uitsprak over de mislukte procedure om in Bloemendaal een nieuwe burgemeester te benoemen. Schneiders is oud-burgemeester van deze gemeente, maar wij kennen hem vooral als degene die een rapport schreef over de bestuurscultuur in onze gemeente. Schneiders vertelde dat bij presentaties van de gemeente voor ruimtelijke plannen in Bloemendaal niet omwonenden de zaal bevolkten, maar vooral hun advocaten die erop uitgestuurd waren om de plannen juridisch te torpederen. Schneiders laatste zin in het interview was de verzuchting: "Je kunt ook teveel participatie hebben".

De PvdA wenst dit college veel wijsheid en doorzettingsvermogen toe. En niet alleen voor 2024.